

Pes ni igrača

Sožitje s psi izvira iz naše pradednine, saj je že prazgodovinski človek gojil pse. Gojil jih je zaradi želje po družbi in razvedrilu, ker jih pač ni dovolj poznal, da bi jih znal drugače uporabiti. Ščasoma je odkril lastnosti, ki bi mu lahko koristile, zato je začel psa udomačevati. Predvsem ga je potreboval kot pomoč pri lovu, pozneje pa je v psu odkril tudi odličnega čuvaja in branilca. Med temi prvimi udomačenimi vrstami psov se je začela tudi prva načrtna vzreja. V človekovih rokah je pes pokazal neverjetno sposobnost modulacij. Skozi stoletja se je moral pes telesno in duševno prilagajati vsem možnim okoliščinam in razpoloženjem človeka, ki je s svojimi željami in potrebami močno vplival na njegov razvoj.

S pridobitvijo nove pasme so se pojavile nove kvalitete psa, včasih tudi v negativnem smislu, večji del pa v pozitivnem. Tako je pes postal poleg čuvaja lastnikovega imetja tudi lovski, bojni, vlečni, sanitetni in policijski pes.

Uporaba psov v službene namene je bila prvič za beležena v 15. stoletju v Angliji. Omenjajo jih v 18. stol. v ZDA, Franciji in Nemčiji.

Kot po vsej Evropi se je tudi pri nas stopnjevalo zanimanje za pse, oziroma za njihovo uporabo, kar lahko zasledimo v letu 1907, ko so se lovci, ki so imeli ptičarje, združili v sekcijo in jih šolali za svojo uporabo.

Leta 1921 so ustanovili klub ljubiteljev ptičarjev, leto dni kasneje pa še klub ljubiteljev športnih psov, oba s sedežem v Ljubljani. Klub ljubiteljev športnih psov je vse do danes bil vodilna kinološka organizacija, prek katere so se razvijala številna kinološka društva po vsej Sloveniji. V vsem času delovanja je klub do danes menjal več imen, se prilagajal pogojem dela in organiziranosti, ki jo je terjel nageel razvoj kinologije na Slovenskem in v Jugoslaviji.

Sedanjí naslednik tega kluba je Kinološko društvo Ljubljana, ki neguje tradicije in nadaljuje s takrat začrtanim delom. O tem so ohranjeni številni dokumenti od ustanovitve pa do danes.

Poleg šestdesetletnega delovanja društva, kar smo proslavili v decembru 1982. leta, beležimo v Ljubljani tudi enajtrideset let načrtnega šolanja službenih in športnih psov, dejavnosti, ki so jo prav tako pred leti zastavili v našem društvu.

Poleg vzreje čistopasemskih psov je v našem društvu močno razvijano šolanje psov, saj to narekujejo po eni strani potrebe naše družbene ureditve, po drugi pa tudi številni lastniki, saj je psov v ljubljanskih občinah že okrog 12000.

Sožitje s psom v mestu terja od lastnikov določeno obzirnost in odgovornost, zato je vzgojen oziroma šolan pes v urbanem okolju nujnost. V mestu je pri psu potrebno poskrbeti tako za čistočo kot za mir in varnost okolice, to pa lahko dosežemo le z dobro vzgojenim psom.

V tem smislu deluje v kinološkem društvu Ljubljana močna komisija za šolanje, ki vodi šolanje in osnovno vzgojo psov vseh pasem, ne glede na to, ali ima pes rodovnik ali ne.

Vsak drugi ponedeljek v mesecu so organizirana brezplačna svetovanja lastnikom psov (znana ponedeljkova srečanja), kjer obravnavajo njihove težave, poleg tega pa pripravljajo krajša predavanja o boleznih, preventivi, vzgoji, vzreji, prehrani, bivalnih pogojih ter o odnosih članov družine do psa. Ta srečanja vodijo izkušeni kinološki strokovnjaki in diplomirani veterinarji, ki se že vrsto let udeležujejo na kinološkem področju. Obliko stalnih srečanj z lastniki psov, oziroma pomoči pri njihovih težavah nam je narekovalo več vzrokov. Predvsem ugotavljamo, da je kinološka kultura našega naroda precej nizka. S tem mislimo tako na posameznike, ki pse imajo in na tiste, ki jih nimajo. Tako prvi kot drugi morajo nekaj vedeti o najbolj razširjeni domači živali, ki si jo je človek izbral za družbo, razvedrilo in varnost. Predvsem od nas, ljudi, in od našega obnašanja je odvisno, kako se zaključi srečanje z nepoznanim štirinožcem. Upam si trditi, da skoraj ni primera, da bi kak pes napadel človeka brez vzroka. Naj navedem dva primera:

Najpogostejši vzrok za neprijetno doživetje je sprememba našega normalnega obnašanja, ko srečamo psa. Pes to nenormalno obnašanje (spremembo) opazi in je na nas še bolj pozoren. Zaradi večje pozornosti živali do človeka ponovno grešimo, ko hočemo psa od sebe odgnati. Kretnje, s katerimi ga skušamo pregnati, so končno tako nenormalen izziv za psa, da na to reagira z napadom oziroma ugrizom. V istem primeru bi se popolnoma normalno razšla, če bi človek nadaljeval svoje delo ali hojo tako, kot pred srečanjem s psom, torej do njega navedeno ne bi bil pozoren.

Napaka je lahko tudi pri prehrani. Pes je dobil kost in si jo je smel odnesti izven svojega pesjaka. Ker je bila kost izdatna ali pa trda, se je utrudil in jo pustil za drugo priložnost, ko jo bo obdeloval naprej. Če dobimo obisk, obstaja velika verjetnost in nevarnost, da bo obiskovalca pes napadel. Pes ne pozna namena obiskovalca in se boji za svojo kost ter jo hoče z napadom ohraniti za sebe. Neuk človek bo v obeh primerih obsodil psa, vzroki za popadljivost pa so bili na strani človeka. Za ljudi, ki ne znajo opazovati okolice in živali, bi bilo bolje, da psa ne bi imeli.

To sem navedel zato, ker se s podobnimi primeri često srečujemo na naših srečanjih z lastniki psov. Ta srečanja so predvsem potrebna lastnikom, ki imajo pse, mlajše od enega leta. To je najprimernejše obdobje za vzgojo, ki pa je posamezniki ne poznajo dovolj. Pravočasna pomoč oziroma primerna vzgoja lahko oblikuje psa do te stopnje, da je med nami znošen, ubogljiv in za okolico sprejemljiv. Lastnik psa, ki pa želi zaradi vzreje ali lastnega hobija šolati psa v kinoloških vrstah še naprej, pa je z dobro vzgojo v mladosti psa postavil trdne temelje za lahko in uspešno šolanje.

Šolanje v kinoloških vrstah je zelo raznoliko. Skupna so vsakoletna osnovna množična spomladanska šolanja, po katerih se lahko uspešni posamezniki odločijo za nadaljevanje v športni in službeni smeri do vrhunškega šolanja po mednarodnih programih. Lahko se vključijo v šolanje za propagandne nastope, za reševanje v plazovih, za potrebe splošnega ljudskega odpora in civilne zaščite (odkrivanje diverzantov, čuvanje objektov) ter šolanje v izredno otežkočenih razmerah tj. šolanje psov za reševanje ponesrečenih izpod ruševin. Od vseh specialnih smeri sta šolanje za SLO, CZ in NZ ter reševanje ob naravnih nesrečah za Ljubljano najpomembnejša, zato velja temu šolanju največji poudarek.

Iz programa šole smo lahko ugotovili, da vodi vsak lastnik svojega psa pod strokovnim vodstvom sam. S tem smo pravzaprav izšolali oba. Za vodenje psa je to nujno. Znanje psa lastniku ne pomaga veliko, če ne ve pravilno postaviti zahteve, na osnovi katere bo pes dosledno izvršil zahtevano nalogo.

Nekateri narodi radi primerjajo kulturo ljudi s številom psov. Za Ljubljano bi lahko ugotovili zelo visoko kulturno raven glede na število psov, žal pa nam nakazane ugotovitve potrjujejo nasprotno.

Zaključimo z dejstvom, da je vsak lastnik za posledice dejanj psa pred družbo odgovoren, zato je nedopustno, da si (zaradi želje otroka ali drugače) nabavimo prikupnega kosmatinca, nismo pa se pripravljene seznaniti z njegovimi pogoji in zahtevami za primerno življenje med nami in ga temu prilagoditi. To bi primerjal z nabavo avtomobila, ki smo ga kupili, pa se nam ne zdi potrebno pridobiti si sposobnosti za njegovo varno vožnjo. V zadnjih letih se sicer to močno spreminja na bolje, saj lastnik po določenem času le ugotovi, da sam psu ne bo kos. Pota nato vodijo v vrste kinoloških društev, saj na širšem ljubljanskem področju delujejo že štiri, ki se močno posvečajo masovni vzgoji in šolanju tako ljudi kot psov.

Da smo ljudje disciplinirani, strpni med seboj in pripravljeni eden drugemu pomagati, je vsem jasno. Medse smo sprejeli našega hišnega štirinožnega prijatelja, ki nosi v sebi vse te plemenite lastnosti, a brez človeških slabosti. Ker je pes le žival, ki ima razumske sposobnosti omejene, pa smo dolžni mi, lastniki, te plemenite lastnosti psa izkoristiti v prid in pomoč sebi ter naši družbi.

Franc Šterman

